

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๑๐๕
วันอังคาร ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายนครินทร์ สิงห์เสนา	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเอี่ยมชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๒. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๓. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๔. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๕. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๖. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นางจุรี วิจิตรวาทการ	(ลาการประชุม)
----------------------	---------------

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. ว่าที่เรือดรี ยุทธนา สำเภาเงิน

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาบุคลากร

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์

๒. นายเชษฐ โทณะวนิก

๓. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๑๐๓ วันจันทร์ ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาความเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาจัดทำเนื้อหาในการรณรงค์ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ที่ประชุมคณะอนุกรรมการเห็นควรให้มีการจัดทำสรุปร่างรัฐธรรมนูญในประเด็นต่าง ๆ และเอกสาร ๒๐ คำถามกับอาจารย์มีชัย ฤชุพันธุ์ โดยเป็นการรวบรวมจากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของประธานกรรมการผ่านรายการต่าง ๆ ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบให้ดำเนินการในส่วนนี้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน นำเสนอแผนการดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญระหว่างเดือนมีนาคม – สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ ไม่ควรจัดในรูปแบบการจัดสัมมนา แต่ควรจัดในรูปแบบของการไปออกรายการโทรทัศน์จะเหมาะสมมากกว่า ส่วนในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ที่มีกำหนดจะชี้แจงต่อผู้แทนภาคเอกชนนั้น ภาคเอกชนมีเวทีของตัวเองอยู่แล้วอาจจะไม่สนใจมาร่วมรับฟัง

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า ในวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ คณะอนุกรรมการจะปรับปรุงแบบเป็นการออกรายการโทรทัศน์ และยกเลิกกำหนดการในการชี้แจงต่อผู้แทนภาคเอกชนในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ในหมวด ๑๕/๑ ว่าด้วยการปฏิรูปประเทศ (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว) โดยนายนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวสรุปว่า

ในคราวประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๐๓ วันศุกร์ ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙ และครั้งที่ ๑๐๔ วันจันทร์ ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๓/๑ ร่างมาตรา ๒๕๓/๒ และมาตรา ๒๕๓/๓ (๑) – (๓) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๑ ในการปฏิรูปประเทศให้ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคประชาชนร่วมมือกันอย่างบูรณาการในการปฏิรูปประเทศให้บรรลุเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนดไว้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศชาติและประโยชน์สุขของประชาชน”

“มาตรา ๒๕๓/๒ เป้าหมายการปฏิรูปประเทศโดยรวม ได้แก่ การดำเนินการให้ประเทศและสังคมมีความสุขสงบเรียบร้อย ประชาชนอยู่ดี มีสุขภาพแข็งแรงในสภาพแวดล้อมที่ดี มีวินัยและคุณธรรม ปราศจากความเหลื่อมล้ำของสังคม มีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุ กับการพัฒนาด้านจิตใจ สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีภูมิคุ้มกันที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

“มาตรา ๒๕๓/๓ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๕๓/๒ ให้ดำเนินการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ด้านการเมือง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยอมรับได้ในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสุจริต พัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองขั้นต้นที่ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกพรรคมีสิทธิมีเสียงในการบริหารจัดการพรรคการเมืองอย่างแท้จริง และเป็นกลไกในการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมเข้ามาเป็นผู้นำอำนาจรัฐ

(๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ เสริมสร้างและใช้ระบบคุณธรรมอย่างเคร่งครัด ให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ คล่องตัว ไม่มีขั้นตอนโดยไม่จำเป็น มีการทำงานอย่างบูรณาการ มีการพัฒนาระบบการบริหารงานของรัฐอย่างสม่ำเสมอให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ นำเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ

มาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการจัดทำบริการสาธารณะ โดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจเพียงเท่าที่จำเป็น การใช้จ่ายเงินของแผ่นดินต้องเป็นไปอย่างคุ้มค่า เปิดเผยและตรวจสอบได้ รวมทั้งพัฒนาให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชน มีความซื่อสัตย์สุจริต และคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

(๓) ด้านกฎหมาย เพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่แล้วมีความเป็นสากลที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป มีความเป็นธรรม จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนเพียงเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๗๓”

ทั้งนี้ ที่ประชุมมอบหมายให้คณะกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญดำเนินการปรับปรุงหลักการการปฏิรูปด้านต่างๆ ในร่างมาตรา ๒๕๓/๓ (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) และ (๑๐) แล้วนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการมีความเห็นว่า ควรรวมความในร่างมาตรา ๒๕๓/๑ และร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ซึ่งเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้ด้วยกัน เพื่อให้รัฐและประชาชนต้องร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และปรับปรุงความในร่างมาตรา ๒๕๓/๓ (เดิม) ซึ่งเป็นการกำหนดรายละเอียดการปฏิรูปด้านต่าง ๆ และปรับเลขมาตราเป็น ๒๕๓/๒ ดังนี้

มาตรา ๒๕๓/๑

“มาตรา ๒๕๓/๑ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ เป็นความรับผิดชอบของรัฐและประชาชนทุกภาคส่วนที่จะต้องร่วมกันดำเนินการในทุกมิติเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และปราศจากความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีความเป็นอยู่ที่เหมาะสม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรเพิ่มเรื่องความสามัคคีปรองดองและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในร่างมาตรา ๒๕๓/๑ (๑) ด้วย

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างมาตรา ๒๕๓/๑ จะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๕๓/๑ เป็นการกำหนดเป้าหมาย ส่วนร่างมาตรา ๒๕๓/๒ จึงเป็นการกำหนดให้ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ปราศจากความเหลื่อมล้ำ” ในร่างมาตรา ๒๕๓/๑ (๒) ในความเป็นจริงค่อนข้างจะเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ ควรเพิ่มมิติทางเศรษฐกิจด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๓/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๑ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างรัฐและประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีความเป็นอยู่ที่เหมาะสม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๓/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๑ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างรัฐและประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีความเป็นอยู่ที่เหมาะสม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

มาตรา ๒๕๓/๒

“มาตรา ๒๕๓/๒ ให้มีการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. ด้านการเมือง

(๑) การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต้องเปิดเผยและตรวจสอบได้ และต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศและประชาชน

(๒) นโยบายสาธารณะต่าง ๆ ต้องมีการวิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสี่ยงอย่างรอบด้าน และต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนประกอบด้วยเว้นแต่กรณีที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) พรรคการเมืองต้องเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความรับผิดชอบในการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย และประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีสิทธิมีเสียงในการบริหารจัดการพรรคการเมืองอย่างแท้จริง

(๔) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน และต้องไม่แทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการไม่ว่าโดยทางใด ๆ

(๕) การใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติของประชาชนต้องเป็นไปโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด ๆ

ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๗๒

(๒) การบริหารราชการแผ่นดินต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

(๓) นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(๔) มีฐานข้อมูลที่เป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน

(๕) พัฒนาระบบการบริหารงานของรัฐและการบริหารบุคลากรภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ

(๖) ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๗) การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการต้องเป็นไปตามผลงานและระบบคุณธรรมอย่างเคร่งครัด

ค. ด้านกฎหมาย

(๑) ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๗๓ โดยปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้มีความเป็นสากลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย และจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนเพียงเท่าที่จำเป็น ปราศจากขั้นตอนหรือภาระที่ไม่จำเป็นแก่ประชาชน และจัดให้มีกลไกการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยเพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนกฎหมายในระดับปริญญาตรี โดยให้ผู้เรียนปริญญาตรีทางกฎหมายต้องจบปริญญาตรีสาขาอื่นมาก่อน เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักกฎหมายให้เป็นผู้มีความรู้ในลักษณะสหวิทยาการ

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๖๔

(๒) ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

(๓) กำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

(๔) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา และให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนในคดีสำคัญตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๕) ดำเนินการให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนคดีอาญาพร้อมความเห็นสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องต่อพนักงานอัยการภายในสองปีนับแต่วันที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ในคดีนั้น ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วพนักงานสอบสวนยังมิได้ส่งสำนวนพร้อมความเห็นต่อพนักงานอัยการ ถ้ามีการคุมขังผู้ต้องหาอยู่ ให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาไป

(๖) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้งโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีอิสระ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพและภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว ให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามลำดับอาวุโส ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

จ. ด้านการศึกษา

- (๑) ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐
- (๒) ปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนจากการเรียนเพื่อให้ได้ปริญญา เป็นเรียนเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดของแต่ละคน
- (๓) ต้องมุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการปรับตัวและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความฉลาดทางปัญญาและอารมณ์ และมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง
- (๔) ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดหรือเชี่ยวชาญของแต่ละคน
- (๕) มีระบบคัดกรองผู้ประกอบอาชีพครูให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง
- (๖) จัดตั้งกองทุนขึ้นเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ การเสริมงบประมาณของรัฐเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและการเสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว”

ประเด็นการพิจารณาร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ก. ด้านการเมือง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน ก. (๑) ที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอ เป็นดังนี้ “(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยอมรับได้ในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน” และเพิ่มความ เป็น (๑/๑) ดังนี้ “(๑/๑) ให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเป็นที่เปิดเผยและตรวจสอบได้ ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีเงื่อนไขค่อนข้างมาก จึงไม่เอื้อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้ ควรพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเป็นสถาบันการเมือง

- ร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ก. ด้านการเมือง (๒) เรื่องนโยบายสาธารณะสามารถแบ่งได้เป็นสองส่วน คือ ๑) นโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองในการหาเสียง ต้องเป็นความรับผิดชอบของพรรคการเมืองและผู้ลงคะแนนเสียงที่จะต้องมีการตั้งคำถามกับพรรคการเมืองซึ่งจะทำให้เกิดกระบวนการตรวจสอบกันเอง และ ๒) กฎเกณฑ์นโยบายสาธารณะของรัฐที่เมื่อพรรคการเมืองได้รับเลือกเป็นรัฐบาลจะต้องดำเนินการซึ่งได้กำหนดไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้แล้วว่าต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น ใน ก. (๒) จึงไม่ควรกำหนดให้นโยบายของพรรคการเมืองต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แต่ควรเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบนโยบายของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ก. (๑) (๑/๑) และ(๒) ที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอเพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๒ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. ด้านการเมือง

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ยอมรับได้ใน

ความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน ให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติเป็นไปโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(๑/๑) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองต้องเปิดเผยและตรวจสอบได้ ประชาชนมีส่วนร่วมและมีบทบาทอย่างแท้จริง มีการพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความรับผิดชอบในการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริตและมีคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย

(๒) มีกลไกกำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศนโยบายนโยบายที่ยังมิได้มีการวิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสี่ยงอย่างรอบด้าน”

(๔) มีกลไกให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน”

ทั้งนี้ ตัดความใน ก. (๓) ความว่า “(๓) สมาชิกพรรคการเมืองมีสิทธิมีเสียงในการบริหารจัดการพรรคการเมืองอย่างแท้จริง” และ (๕) ความว่า “(๕) การใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติของประชาชนต้องเป็นไปโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด ๆ” ที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอออกทั้งหมด

- มีการแสดงความเห็นว่า ที่ผ่านมามีปัญหาทางการเมืองที่สำคัญสองเรื่อง คือ นโยบายประชานิยมของพรรคการเมือง และการซื้อสิทธิขายเสียง หากสามารถแก้ปัญหาสำคัญทั้งสองเรื่องได้จะทำให้การเมืองของประเทศดีขึ้น โดยในส่วนการซื้อสิทธิขายเสียงนั้น นอกจากพรรคการเมืองจะต้องไม่นำเงินไปซื้อเสียงประชาชนแล้ว ประชาชนยังจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงจนทำให้เกิดความสำนึกที่จะไม่รับเงินซื้อเสียงอันจะทำให้ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงลดลง

- เสนอแก้ไขความใน ก. เพื่อกำหนดให้พรรคการเมืองจะต้องมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในทางการเมืองให้กับประชาชน เนื่องจากที่ผ่านมาประชาชนยังไม่เข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเองอย่างเพียงพอในทางการเมือง จึงทำให้ตกเป็นเหยื่อทางการเมืองจากนโยบายประชานิยม

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความขึ้นใหม่เป็น ก. (๑/๐) ความเป็นดังนี้

“(๑/๐) มีกลไกดำเนินการ กำกับ ตรวจสอบการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอย่างเข้มงวด รวมตลอดทั้งความรับผิดชอบต่อพรรคการเมืองที่รู้เห็นหรือก่อให้เกิดความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความใน ก. (๑/๐) ที่ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความขึ้นใหม่นั้น ได้มีการกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในร่างมาตรา ๒๒๐ แล้ว

ประธานกรรมการเสนอตัดความใน ก. (๑/๐) ออกทั้งหมด เนื่องจากมีการกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในร่างมาตรา ๒๒๐ แล้ว

- ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า ความใน ก. ควรเพิ่มเติมเรื่องการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองอย่างแท้จริง อันจะทำให้กลไกของประชาชนเป็นกลไกหลักที่จะทำให้พรรคการเมืองไปสู่การเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

ประธานกรรมการชี้แจงว่า เรื่องการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองอย่างแท้จริงนั้นมีการกำหนดไว้ใน ก. (๑/๑) แล้ว

- ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า ความใน ก. (๑/๑) ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปในลักษณะที่ประชาชนมีบทบาทนำในการพัฒนาพรรคการเมืองไปสู่การเป็นสถาบันทางการเมือง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ประชาชน” ใน ก. (๑/๑) นั้น หมายถึง ประชาชนที่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเท่านั้น ไม่ได้หมายความถึงประชาชนทั่วไป พรรคการเมืองนั้นแม้จะมีความเป็นสาธารณะแต่ก็ไม่ได้เป็นของประชาชนทั่วไปหากแต่เป็นของสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ๆ เท่านั้น การกำหนดให้ประชาชนทั่วไปเข้าไปตรวจสอบพรรคการเมืองโดยมิได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ๆ อาจทำให้เกิดการกลั่นแกล้งกันทางการเมืองโดยพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามได้ และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน ก. (๑/๑) เป็นดังนี้

“(๑/๑) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองต้องเปิดเผยและตรวจสอบได้ ได้รับการพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน มีความรับผิดชอบในการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยประชาชนที่เป็นสมาชิกพรรคมีส่วนร่วมและมีบทบาทอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมและการคัดเลือกตัวบุคคล”

- มีกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๒ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้”

- มีกรรมการเสนอแก้ไขความใน ก. จากเดิม “ก. ด้านการเมือง เพื่อให้เกิดผล ดังต่อไปนี้” เป็น “ก. ด้านการเมือง”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความใน ก. ควรกำหนดเพิ่มเติมในเรื่องการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้กำหนดให้มีกระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน ก. (๑) ควรเพิ่มเติมเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ ของประชาชนนอกจากการตรวจสอบไว้ด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน ก. (๑) เป็นดังนี้

“(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ยอมรับได้ในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน ให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติเป็นไปโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด”

จากนั้น สอบถามความเห็นของที่ประชุมว่าควรกำหนดว่าจะต้องมีการดำเนินการตามความใน ก. ไว้ในส่วนใด

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในเรื่องกำหนดให้ต้องดำเนินการตามความใน ก. ควรกำหนดไว้เป็นอีกมาตราหนึ่ง ทั้งนี้ ในร่างมาตราดังกล่าวจะต้องกำหนดว่าในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับจะต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง และหลังจากระยะเวลาห้าปีดังกล่าวข้างต้นจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

ที่ประชุมเห็นชอบความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๕๓/๒ และความใน ก. ที่คณะกรรมการปรับปรุงแก้ไขจากร่างที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๒ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้”

ก. ด้านการเมือง

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ยอมรับได้ในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน ให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติเป็นไปโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด”

(๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองต้องเปิดเผยและตรวจสอบได้ ได้รับการพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน มีความรับผิดชอบในการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยประชาชนที่เป็นสมาชิกพรรคมีส่วนร่วมและมีบทบาทอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมและการคัดเลือกตัวบุคคล

(๓) มีกลไกกำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศนโยบายที่ยังมิได้มีการวิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

(๔) มีกลไกให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน”

ประเด็นการพิจารณาร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอตัดความใน ข. (๒) “(๒) การบริหารราชการแผ่นดินต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ” ออกทั้งหมด

ประธานกรรมการขอให้คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาว่า ควรกำหนดความอย่างไรในร่างมาตรานี้ เพื่อทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในวิธีการคิดและการทำงานของข้าราชการรูปแบบเดิมที่มีการตั้งคณะกรรมการคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานขึ้นมาเพื่อพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วถือเอาการประชุมของคณะกรรมการเป็นผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการ รวมทั้งจะทำการอะไรที่จะทำให้ข้าราชการสมัยใหม่มีวิธีคิดแบบคนสมัยใหม่ไม่ยึดติดกับความคิดแบบคนสมัยเก่า

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความใน ข. (๕) นั้น ควรมีการเพิ่มเติมเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารงานของรัฐ การวางแผนกำลังคนและการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง เพราะที่ผ่านมาปัญหาของระบบข้าราชการ คือ การวางแผนกำลังคนที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลง

- การออกแบบและการวางโครงสร้างของหน่วยงานราชการให้มีลักษณะเดียวกันทั้งหมด ทำให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนางานของแต่ละหน่วยงานที่มีการกิจแตกต่างกัน ความใน ข. จึงควรกำหนดให้หน่วยงานราชการมีอิสระในการกำหนดโครงสร้างของตนเองได้เพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ ประธานกรรมการเสนอตัดความใน ข. (๒) ออกทั้งหมด และแก้ไขเพิ่มเติมความใน ข. เป็นดังนี้

“ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) สร้างกลไกเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๗๒

(๓) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(๔) ให้มีฐานข้อมูลที่เป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน

(๕) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้าง และระบบการบริหารงานของรัฐ มีการวางแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

(๖) ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๗) การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการต้องเป็นไปตามผลงานและระบบคุณธรรมอย่างเคร่งครัด”

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า ความใน ข. นี้ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการปรับปรุงระบบการบริหารราชการจากเดิมที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจากส่วนกลางเป็นหลักเป็นการให้ความสำคัญกับการบริหารในเชิงพื้นที่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน ข. (๕) ครอบคลุมถึงการบริหารในเชิงพื้นที่อยู่แล้ว ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติว่าจะดำเนินการอย่างไรให้เกิดผลได้อย่างแท้จริง

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า ความใน ข. (๕) ควรคงเรื่องการบริหารงานบุคคลไว้ เพื่อให้ครอบคลุมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ การเลื่อนขั้นและการประเมินข้าราชการ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติของข้าราชการ ไม่ให้ยึดติดกับประเพณีปฏิบัติหรือกรอบการปฏิบัติราชการซึ่งทำให้การดำเนินงานของราชการเป็นไปด้วยความล่าช้าและไม่ทันต่อเหตุการณ์

ประธานกรรมการเสนอตัดความใน ข. (๗) “(๗) การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการต้องเป็นไปตามผลงานและระบบคุณธรรมอย่างเคร่งครัด” ออกทั้งหมด และแก้ไขเพิ่มเติมความใน ข. (๖) เป็นดังนี้

“(๖) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐและเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงาน ได้รับการคุ้มครองป้องกันจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ”

- มีการสอบถามว่า ความใน ข. ควรเพิ่มเติมในเรื่องการลดการใช้ดุลพินิจของข้าราชการ และเพิ่มเติมเรื่องการสร้างแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดการปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดินโดยเร็วด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การสร้างแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดการปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดินมีกำหนดไว้แล้วใน ข. (๖) ในส่วนของเรื่องการลดการใช้ดุลพินิจของข้าราชการนั้น ควรนำไปกำหนดไว้ใน ค. ด้านกฎหมาย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในการประชุมครั้งที่ผ่านมา ประธานกรรมการเสนอให้นำเรื่องการลดการใช้ดุลพินิจของข้าราชการไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๗๓

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับทัศนคติในการให้บริการของส่วนราชการนั้น มีการกำหนดไว้ในร่างมาตราใด

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ ชี้แจงว่า ส่วนที่เกี่ยวกับทัศนคติในการให้บริการของส่วนราชการนั้นมีการนำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๗๒

ที่ประชุมเห็นชอบความใน ข. ที่คณะกรรมการปรับปรุงแก้ไขจากร่างที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) สร้างกลไกเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๗๒

(๒) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(๓) ให้มีฐานข้อมูลที่เป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน

(๔) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้าง และระบบการบริหารงานของรัฐ มีการวางแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

(๕) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐและเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงาน ได้รับการคุ้มครองป้องกันจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ”

ประเด็นการพิจารณาร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ค. ด้านกฎหมาย

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอตัดความว่า “...มีความเป็นสากลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย และจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเพียงเท่าที่จำเป็น ปราศจากขั้นตอนหรือภาระที่ไม่จำเป็นแก่ประชาชน และจัดให้มีกลไกรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง มีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป” ของร่างมาตรา ๒๕๓/๒ (ค) (๑) ออกเนื่องจากความดังกล่าวได้นำไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๗๓ แล้ว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ค. (๑) ที่เพิ่มขึ้นใหม่เป็นดังนี้ “(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อน ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๓ ลดระบบการขออนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่เป็นภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น” เนื่องจากการมีกฎหมายใช้บังคับที่สร้างกลไกเกินความจำเป็นจะส่งผลกระทบต่อการทำธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งการที่รัฐออกกฎหมายเกี่ยวกับภาคธุรกิจการค้าเป็นการจำกัดสิทธิของภาคธุรกิจแทบทั้งสิ้น

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- การปฏิรูปกฎหมายในรูปแบบเชิงบังคับเพื่อไม่ให้ไปกระทบกับประชาชนเกินความจำเป็นนั้น เป็นหลักการที่ควรบัญญัติ แต่มีประเด็นเรื่องการส่งเสริมภาคธุรกิจในการประกอบการให้มีความคล่องตัวมากขึ้น โดยได้รับการยอมรับจากนานาชาติมากขึ้นด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (CISG) ซึ่งหากบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญในลักษณะที่เป็นการส่งเสริมภาคธุรกิจ

การค้าในทางแพ่งและพาณิชย์ จะทำให้ภาคธุรกิจการค้าของไทยสามารถทำการค้ากับต่างประเทศได้สะดวกขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยนั้นผู้ประกอบการในต่างประเทศไม่ให้ความไว้วางใจในกฎหมายไทย ซึ่งส่งผลให้ไทยต้องเสียเปรียบในการทำการค้ากับผู้ประกอบการในต่างประเทศ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในปัจจุบันประเทศไทยไม่ได้ประสบปัญหาในเรื่องการที่จะมีกฎหมายใหม่ แต่มีปัญหาในเรื่องของทัศนคติในการตรากฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงกฎหมายหรือการตรากฎหมายฉบับใหม่ก็ตาม โดยเฉพาะแนวคิดในเรื่องการขอใบอนุญาตต่างๆ ที่กำหนดให้มีระยะเวลาในการออกใบอนุญาตยังฝังอยู่ในระบบราชการ ดังนั้น จึงต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญให้มีการปฏิรูปกฎหมายในเรื่องดังกล่าวเพื่อให้เกิดความสะดวกราบรื่นในภาคธุรกิจการค้า และบัญญัติให้มีการลดระบบการขออนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการ เนื่องจากระบบคณะกรรมการนั้นเป็นระบบที่ไม่มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๒) หากบัญญัติเน้นในเรื่องความรู้สหวิทยาการ อาจเป็นการแก้ไขปัญหในการปฏิรูปกฎหมายไม่ตรงจุด ปัญหาด้านการศึกษากฎหมายจะเป็นเรื่องการเรียนรู้กฎหมายที่ไม่มีความรู้ที่ลึกซึ้งอย่างเพียงพอ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับการเรียนกฎหมายในต่างประเทศ ซึ่งมีหลักสูตรการเรียนกฎหมายนานหกถึงเจ็ดปี โดยการวิเคราะห์การใช้กฎหมายเป็นเรื่องสำคัญสำหรับนักกฎหมายทำให้นักกฎหมายสามารถปรับใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้อง

- การเรียนกฎหมายในประเทศไทยจะเป็นการศึกษาในลักษณะที่ยึดคำพิพากษาศาลฎีกาเป็นหลัก ซึ่งจะแตกต่างจากการศึกษากฎหมายในต่างประเทศซึ่งจะให้ความสำคัญกับเรื่องการวิเคราะห์กฎหมายเป็นหลัก

- การปฏิรูปการเรียนการสอนกฎหมายควรให้สถาบันอุดมศึกษารวมตัวกันปฏิรูป เนื่องจากอาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปด้านกฎหมาย ประกอบกับในปัจจุบันการกำหนดคุณสมบัติของสภานายความ หรือเนติบัณฑิตยสภา ผู้เรียนต้องจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยที่สภานายความ หรือเนติบัณฑิตยสภา ให้การรับรองเท่านั้น ดังนั้น ควรให้สถาบันอุดมศึกษารวมตัวกันในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนกฎหมายที่มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า การเรียนการสอนกฎหมายมีกลุ่มที่เกี่ยวข้องอยู่สองกลุ่ม คือ ๑) กลุ่มอาจารย์ผู้สอน และ ๒) กลุ่มผู้เรียน ทั้งนี้ การประกอบวิชาชีพทางกฎหมายจะมีแง่มุมอยู่สองประการ คือ

- ๑) เรื่องของความรู้ นักกฎหมายจะต้องมีความรู้ ซึ่งมีใช้ความรู้เฉพาะกฎหมายเท่านั้น แต่จะต้องเป็นผู้รอบรู้ในด้านอื่นๆ ด้วย และมีหัวใจทางกฎหมาย (legal mind)

- ๒) เรื่องของวัตรปฏิบัติ นักกฎหมายจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อหลักกฎหมาย มิใช่หวังผลประโยชน์แต่เพียงอย่างเดียว โดยจะต้องมีความสะอาด สว่าง และสงบ ซึ่งเป็นวัตรปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การเป็นนักกฎหมายที่ดี นอกจากจะต้องมีความรู้แล้วจะต้องมีคุณธรรมในการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายด้วย

- คำว่า “นิติทัศนะ” เป็นการบัญญัติคำขึ้นมาใหม่ โดยจะเป็นการส่งเสริมให้นักกฎหมายจะต้องมีจริยธรรมนักกฎหมายมากยิ่งขึ้น ซึ่งแนวคิดทางกฎหมายย่อมมีความอิสระในการแสดงความคิดเห็น

แต่ต้องอยู่ภายใต้กรอบของหลักกฎหมายที่เป็นหลักสากล มิใช่การใช้ทัศนคติส่วนตัวในการตีความทางกฎหมาย

ประธานกรรมการเสนอตัดความว่า “...โดยให้ผู้เรียนปริญญาตรีทางกฎหมายต้องจบต้องจบปริญญาตรีสาขาอื่นมาก่อน...” ใน ค. (๒) ออก และตัดความในตอนท้ายของ (๒) ความว่า “...ในลักษณะสหวิทยาการ” ออก โดยแก้ไขความใน (๒) เป็นดังนี้ “(๒) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนกฎหมายในระดับปริญญาตรี เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และมีคุณธรรม” และเสนอเพิ่มความตอนท้ายของความใน ค. (๔) ความว่า “...และการช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้” ความที่เสนอเป็นดังนี้ “(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย และการช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้”

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ค. ที่คณะกรรมการปรับปรุงแก้ไขจากร่างที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“ค. ด้านกฎหมาย

(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อน ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๓ ลดระบบการขออนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่เป็นการกระทบประชาชนเกินความจำเป็น

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนกฎหมายในระดับปริญญาตรี เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และมีคุณธรรม”

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย และการช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้”

ประเด็นการพิจารณาร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มคำว่า “ให้มี...” ในความตอนต้น ของความใน ง. (๓) เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นความเป็นดังนี้ “(๓) ให้มีกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ง. (๖) ในเรื่องการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจให้ดำเนินการตามหลักอาวุโส ซึ่งในปัจจุบันการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจมิได้ใช้หลักอาวุโสอันเป็นการเปิดโอกาสให้มีการวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ดำรงตำแหน่งต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงหลักอาวุโสและหลักคุณธรรม ดังนั้น จึงควรใช้หลักอาวุโสในการแต่งตั้งโยกย้าย

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความใน (๕) ที่บัญญัติกำหนดระยะเวลาให้พนักงานสอบสวนทำความเห็นสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาภายในสองปีนั้น อาจเป็นการบัญญัติกำหนดระยะเวลาที่ไม่มีความยืดหยุ่นในทางปฏิบัติ เนื่องจากความใน (๓) ได้บัญญัติให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมไว้แล้ว ประกอบกับเรื่องระยะเวลาดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมควรไปกำหนดไว้ในรายละเอียดของแต่ละหน่วยงาน

ประธานกรรมการกล่าวว่า กระบวนการยุติธรรมในชั้นพิจารณาของศาล ไม่สามารถกำหนดระยะเวลาได้ เนื่องจากการพิจารณาคดีในศาลนั้นระยะเวลาในการพิจารณาคดีขึ้นอยู่กับคู่ความ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล

นอกจากนี้ กลไกในกระบวนการสอบสวนนั้น นอกจากการสอบสวนของพนักงานสอบสวนแล้ว บางคดียังมีหน่วยนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งปัจจุบันผลตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญต่อรูปคดีเป็นอย่างมาก ดังนั้น ควรเพิ่มคำว่า “นิติวิทยาศาสตร์” ไว้ในร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ง. (๔) และสอบถามว่า คำว่า “นิติวิทยาศาสตร์” มีความหมายครอบคลุมถึงคำว่า “นิติเวช” หรือไม่

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ โฆษกกรรมการชี้แจงว่า การค้นหาพิสูจน์ความจริงด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์จะมีอยู่สองประเภท กล่าวคือ คำว่า “นิติวิทยาศาสตร์” ในกระบวนการสอบสวนนั้น จะเป็นเรื่องการตรวจสอบพยานหลักฐานในสำนวน เช่น การตรวจสอบรอยนิ้วมือ หรือคราบเขม่าปืน เป็นต้น ซึ่งมีความแตกต่างจากคำว่า “นิติเวช” ซึ่งจะเน้นในเรื่องการผ่าพิสูจน์ศพเป็นหลัก

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบัญญัติเพิ่มคำว่า “นิติวิทยาศาสตร์” ไว้ในร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ง. (๔) เห็นควรสอบถามไปยังสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ในความหมายของคำว่า “นิติวิทยาศาสตร์” ว่า มีความหมายครอบคลุมถึงคำว่า “นิติเวช” ด้วยหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นเห็นควรให้เพิ่มความว่า “...รวมทั้งการจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ต้องมีมากกว่าหนึ่งหน่วยงานมีอิสระจากกัน เพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกได้” ไว้ตอนท้ายของร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ง. (๔)

- มีกรรมการสอบถามว่า หากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการเสนอข้อเท็จจริงในคดีที่ไม่สอดคล้องกัน จะให้หน่วยงานใดเป็นผู้ตัดสิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความเห็นในคดีที่ไม่สอดคล้องกัน ให้ศาลเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย โดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องต้องมีหน้าที่พิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าว

- มีกรรมการเสนอตัดความใน (๕) ออก เนื่องจากความใน (๓) มีความครอบคลุมแล้ว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “ถ้ามีการคุมขังผู้ต้องหาอยู่ ให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาขึ้นไป” ใน (๕) ยังควรคงไว้เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพให้ผู้ต้องหา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในความเป็นจริงกฎหมายมีการกำหนดระยะเวลาในการส่งสำนวน และกำหนดระยะเวลาฝากขังไว้อยู่แล้ว ดังนั้น จึงไม่มีการคุมขังผู้ต้องหานานถึงสองปี เว้นแต่จะเป็นการคุมขังระหว่างการดำเนินคดี

- ในบางภารกิจที่เป็นหน้าที่และอำนาจของตำรวจ แต่ตำรวจไม่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเกี่ยวกับภารกิจนั้น หรือภารกิจนั้นไม่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตำรวจ ทำให้ตำรวจไม่ต้องการปฏิบัติภารกิจดังกล่าว จึงควรมีกฎหรือกระบวนการในการจัดการเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม

- มีกรรมการสอบถามว่า การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ ตามความใน (๖) เป็นหน้าที่และอำนาจของใคร หรือควรจะให้เป็นที่และอำนาจของวุฒิสภา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตาม (๖) ควรเป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไข และควรต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับจากวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามลำดับอาวุโส ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ การใช้หลักอาวุโสจะทำให้ได้บุคคลที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถทำหน้าที่ และจะทำให้การวิ่งเต้นหยุดลง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมนั้นความซื่อสัตย์สุจริตเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้น ความใน (๖) ที่ให้ใช้หลักอาวุโสในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจอาจทำให้ข้าราชการตำรวจที่มีประวัติการทุจริตประพฤติมิชอบได้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นได้ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม เห็นควรให้มีการพิจารณาประวัติและความประพฤติประกอบด้วยหากจะให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ไม่ควรพิจารณาจากหลักอาวุโสเพียงอย่างเดียว

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากพบว่าข้าราชการตำรวจคนใดมีประวัติการทุจริตประพฤติมิชอบสามารถใช้กลไกการสอบสวนเพื่อเอาผิดได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพให้แล้วเสร็จภายในสองปี เพื่อยาวเวลาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการดังกล่าวให้แล้วเสร็จ

- ควรคงระยะเวลาการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการปฏิรูปตำรวจโดยเร็ว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรตั้งคณะกรรมการอิสระขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ปฏิรูปตำรวจ โดยให้กรรมการมาจากบุคคลในกระบวนการยุติธรรม และประธานกรรมการคือประธานศาลฎีกาเพื่อดำเนินการปฏิรูปตำรวจ แทนที่จะให้ตำรวจปฏิรูปตนเอง

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในการพิจารณาที่ผ่านมาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการมีความเห็นร่วมกันว่าในการปฏิรูปองค์กรหรือหน่วยงานใด ผู้มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิรูปก็ควรเป็นหน่วยงานนั้น ในร่างมาตรานี้จึงไม่ได้เสนอให้ตั้งคณะกรรมการอิสระขึ้นเพื่อปฏิรูปองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กระบวนการศึกษาเรื่องการปฏิรูปตำรวจในปัจจุบันมีความครอบคลุมแล้ว การตั้งคณะกรรมการอิสระขึ้นมาเพื่อศึกษาเรื่องดังกล่าวจึงอาจไม่มีความจำเป็น

- ความว่า “ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” ใน (๖) เป็นหลักเกณฑ์ใหม่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” เป็นหลักเกณฑ์ใหม่ เมื่อกำหนดให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามลำดับอาวุโส ทำให้ต้องมีการจัดลำดับอาวุโส จึงให้เป็นหน้าที่และอำนาจคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารในการจัดลำดับอาวุโสแล้วประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเรื่องลำดับอาวุโสและอาจต้องเพิ่มให้มีกลไกในการตรวจสอบว่าสิ่งที่ปฏิรูปนั้นเป็นไปตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยอาจกำหนดให้มีกลไกในการตรวจสอบว่าเมื่อมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ

ให้เกิดประสิทธิภาพแล้ว ให้ส่งกฎหมายดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการปฏิรูปเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดหรือไม่

- มีกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) เป็นดังนี้ “(๒) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชน สะดวก และรวดเร็ว” เนื่องจากอาจไม่ใช่เรื่องการปรับเปลี่ยนแต่เป็นเรื่องการเสริมสร้างและพัฒนา และเพื่อให้การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเกิดความสะดวกและรวดเร็ว

ที่ประชุมเห็นชอบความใน ง. ที่คณะกรรมการปรับปรุงแก้ไขจากร่างที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๖๔

(๒) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชน สะดวก และรวดเร็ว

(๓) ให้มีกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

(๔) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา และให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนในคดีสำคัญตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งการจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกัน เพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกได้

(๕) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้งโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพและภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว ให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามลำดับอาวุโส ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นการพิจารณาร่างมาตรา ๒๕๓/๒ จ. ด้านการศึกษา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน จ. (๑) เป็นดังนี้

“(๑) ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ โดยในระยะเริ่มแรกต้องดำเนินการให้เกิดผลดังต่อไปนี้

(๑.๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้การศึกษาก่อนวัยเรียนได้ภายในสองปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(๑.๒) จัดให้มีแนวทางบริหารจัดการการศึกษาก่อนวัยเรียนเพื่อพัฒนาให้เด็กได้รับการพัฒนาทางสังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรมีการนิยามในรัฐธรรมนูญว่า “การศึกษาก่อนวัยเรียน” มีความหมายว่าอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการตีความว่าการศึกษาก่อนวัยเรียนเป็นการศึกษาในชั้นอนุบาลก่อนการศึกษาในชั้นประถม หรือรวมถึงการศึกษาก่อนการศึกษาในชั้นอนุบาลด้วย

นายธนาวุฒิ สัมภ์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ในระบบการศึกษาของไทย คำว่า “การศึกษาก่อนวัยเรียน” คือการศึกษาที่เริ่มตั้งแต่อนุบาลโดยผู้เข้ารับการศึกษามีอายุตั้งแต่หนึ่งขวบครึ่งถึงสามขวบครึ่ง ส่วนเด็กที่มีอายุไม่ถึงหนึ่งขวบครึ่งถือเป็นเรื่องการดูแลพัฒนาเด็กเล็กซึ่งยังไม่มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ตามวัย จึงควรมีการนิยามความว่า “การศึกษาก่อนวัยเรียน” ให้ชัดเจน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนต้องได้รับการพัฒนาทางอารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานก่อนเข้าสู่การศึกษาระดับประถมศึกษาต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในด้านการศึกษาควรมีการกำหนดเพื่อให้มีการปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรมทั้งด้านกองทุนเพื่อการศึกษา การปรับโครงสร้างการศึกษา และการพัฒนาครู เป็นต้น และควรมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญว่า การปฏิรูปในด้านการศึกษา และในด้านต่าง ๆ ควรต้องแล้วเสร็จอย่างเป็นรูปธรรมภายในกำหนดระยะเวลาเท่าใด

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๒๕ นาฬิกา

นางสาววรินทร์พร ปณิธานธรรม

วิทยากรชำนาญการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักการนิติการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์